

Σουδάν - Οι Έλληνες «πολιορκημένοι» και η θαυμαστή ιστορία του Ελληνισμού και της Ορθοδοξίας

/ [Επικαιρότητα](#)

Οι εκατομμύρια κάτοικοι του Χαρτούμ συνεχίζουν να ξυπνούν υπό τον ήχο των αεροπορικών επιδρομών, των εκρήξεων και των συγκρούσεων, παρά τις συνεχείς ανακοινώσεις για κατάπαυση του πυρός. Οι μάχες επικεντρώνονται στο Χαρτούμ και το Νταρφούρ.

• *Της Δέσποινας Σωτηρίου*

Στην πρωτεύουσα, όπου οι κάτοικοι ζουν πλέον χωρίς τρεχούμενο νερό και ηλεκτρικό ρεύμα, πολλές οικογένειες προσπαθούν να φύγουν, περνώντας από σημεία ελέγχου των **Δυνάμεων Ταχείας Υποστήριξης** και του τακτικού

στρατού, ενώ πτώματα κείτονται στην άκρη των δρόμων.

Ο **Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας** ανακοίνωσε την Παρασκευή ότι 413 σκοτωθεί και 3.551 έχουν τραυματιστεί στο [Σουδάν](#) από την έναρξη των εχθροπραξιών. 10.000 με 20.000 άνθρωποι, στην πλειονότητά τους γυναίκες και παιδιά, έχουν περάσει στο γειτονικό **Τσαντ** την τελευταία εβδομάδα, σύμφωνα με την **Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες** (UNHCR).

Οι δύο αντιμαχόμενες πλευρές ανακοινώνουν τακτικά νίκες και εξαπολύουν κατηγορίες εναντίον των αντιπάλων τους, ισχυρισμοί που είναι αδύνατο να

επιβεβαιωθούν από ανεξάρτητη πηγή.

Οι Έλληνες του Σουδάν

Η ταραγμένη αφρικανική χώρα έχει μετατραπεί ξανά σε εμπόλεμη ζώνη. Με πληθυσμό 47 εκατομμυρίων, είναι η 10η μεγαλύτερη χώρα στον κόσμο, καταλαμβάνοντας 1.886.000 km², όπως η Γαλλία και η Ουκρανία μαζί.

Αλλά η φτώχεια σε αυτήν την πλούσια σε πόρους χώρα είναι απίστευτη. Από 192 χώρες στον κόσμο, βρίσκεται στην 155η θέση όσον αφορά τη φτώχεια. Το δουλεμπόριο, οι εμφύλιοι πόλεμοι, τα πραξικοπήματα και οι εκατοντάδες χιλιάδες θάνατοι συνθέτουν την αιματηρή ιστορία του.

Οι χριστιανοί αποτελούν ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, οι ισλαμιστές – πάνω από το 90%. Τις τελευταίες 72 ώρες επικράτησε χάος και η διεθνής ανησυχία δεν ήταν αρκετή για να σταματήσει τον εμφύλιο πόλεμο. Μέσα στην **εκκλησία της Αμόλυντης Σύλληψης** στο **Χαρτούμ**, οι εγκλωβισμένοι περνούν τις πιο δύσκολες ώρες της ζωής τους. Ο μητροπολίτης πλέον έχει πολλά δεινά.

Οι αποτυχημένες συμφωνίες για κατάπαυση του πυρός ανάμεσα στις δύο αντιμαχόμενες πλευρές στο **Σουδάν** προκαλούν ανησυχίες στους εγκλωβισμένους Έλληνες, οι οποίοι προσπαθούν με ό,τι μέσα διαθέτουν να επιβιώσουν από το χάος

που έχει δημιουργήσει ο εξαήμερος πόλεμος.

Πρόκειται για περίπου 74 Έλληνες, οι οποίοι κατοικούν τόσο στο **Χαρτούμ**, όπου μαίνονται σφοδρές μάχες, όσο και σε άλλες πόλεις του **Σουδάν** και θέλουν να φύγουν από την εμπόλεμη ζώνη.

Συνολικά 15 Έλληνες είναι σύμφωνα με πληροφορίες εγκλωβισμένοι στην Ελληνορθόδοξη Μητρόπολη, στο **Χαρτούμ** του **Σουδάν**. Έχουν μείνει εκεί μαζί με τον μητροπολίτη, χωρίς ρεύμα και προμήθειες και με σοβαρά προβλήματα στην υδροδότηση. Άλλοι τόσοι ομογενείς υπολογίζεται ότι βρίσκονται στη δοκιμαζόμενη από τον αιματηρό εμφύλιο χώρα.

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος Β' μίλησε στην ΕΡΤ για την υπόσχεση του Πρόεδρου της Αιγύπτου Αμπντέλ Φατάχ Αλ Σίσι ότι θα κάνει ότι μπορεί για να βοηθήσει τους αμάχους του Σουδάν.

«Η Αίγυπτος θα κάνει ό,τι μπορεί. Μιλώ με τους πρέσβεις σε Ελλάδα και Κύπρο για να δούμε πώς θα μπορέσουμε να τους πάμε τρόφιμα, νερό και φάρμακα, γιατί δεν μπορεί να πλησιάσει κανείς από τις σφαίρες», όπως ανέφερε ο **Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής**.

Το σχέδιο εκκένωσης

Σε ετοιμότητα για την παροχής συνδρομής στην εκκένωση των Ελλήνων του **Σουδάν** βρίσκονται οι Ένοπλες Δυνάμεις καθώς η αφρικανική χώρα βυθίζεται στο χάος και τη βία.

Το **Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας** έβγαλε από το «συρτάρι» το επιχειρησιακό σχέδιο **«ΚΟΣΜΟΣ»** και εφόσον ζητηθεί από την κυβέρνηση, το σχέδιο αυτό θα τεθεί σε εφαρμογή σε συνεννόηση με τις ελληνικές διπλωματικές Αρχές.

Σχέδιο «ΚΟΣΜΟΣ»

Πρόκειται για ένα επιχειρησιακό σχέδιο που έχει χρησιμοποιηθεί σε αντίστοιχες καταστάσεις στο παρελθόν, όταν κρίθηκε αναγκαίος ο απεγκλωβισμός Ελλήνων πολιτών ή ομογενών. Η ελληνική παροικία του **Σουδάν** εμφανίζεται ακόμη από την εποχή της αιγυπτιακής κατοχής (1821-1885), με την εγκατάσταση των πρώτων Ελλήνων στην περιοχή του **Χαρτούμ**, για να αυξηθεί στα τέλη του 19ου αιώνα και να φτάσει τα 800 άτομα που κυρίως ζούσαν στις όμορες πόλεις Χαρτούμ και Οντουρμάν. Μόνο στο **Χαρτούμ** αναφέρεται ότι ζούσαν ήδη πάνω από 135 Έλληνες.

Η ιστορία των Ελλήνων του Χαρτούμ

Όταν τον Ιανουάριο του 1885 αλώθηκε το **Χαρτούμ** από τα σώματα των Σουδανών Δερβίσηδων, υπό την ηγεσία του θρησκευτικού ηγέτη αλ-Μάχντι, 56 Έλληνες βρέθηκαν στην πολιορκημένη πόλη, ενώ μαζί τους ήταν και ο εκεί επίτιμος πρόξενος της Ελλάδος, Νικόλαος Λεονταρίδης.

Ο επικεφαλής της αιγυπτιακής άμυνας, Βρετανός μισθοφόρος Τσαρλς Γκόρντον, όταν άρχισε να γίνεται απελπιστική η κατάσταση στην πολιορκημένη πόλη, έστειλε ένα ποταμόπλοιο για να φέρει βοήθεια, τοποθετώντας μεταξύ των μελών του πληρώματος και 19 Έλληνες. Όμως το πλοίο εξόκειλε και τα περισσότερα μέλη του πληρώματος μαζί με τους επιβάτες που συνελήφθησαν από τους επαναστάτες, κατακρεουργήθηκαν. Ελάχιστοι Έλληνες γλίτωσαν τη σφαγή και μεταξύ αυτών ο Γεώργιος Καλαματιανός, τον οποίο στη συνέχεια απέστειλε ο αλ-Μάχντι ως αγγελιοφόρο στον Γκόρντον, ζητώντας του να παραδοθεί.

Τελικά, όταν οι δυνάμεις των επαναστατημένων δερβίσηδων εισέβαλαν στην πόλη,

σκοτώθηκαν αρκετοί Έλληνες και μεταξύ αυτών και ο καταγόμενος από τη **Λέρο** επίτιμος πρόξενος Λεονταρίδης. Οι ομογενείς που απέμειναν, πέρασαν πολύ δύσκολες καταστάσεις ως την εισβολή στο **Σουδάν**, το 1898, αγγλικών και αιγυπτιακών στρατευμάτων, υπό τον στρατηγό Κίτσενερ, το στρατό του οποίου συνόδευαν και εφοδίαζαν Έλληνες από την **Αίγυπτο**.

Η πρώτη ελληνική κοινότητα

Τα επόμενα χρόνια, μεγάλος αριθμός Ελλήνων εμπόρων, γιατρών, μηχανικών, τεχνιτών καταφθάνει στη χώρα, με συνέπεια το 1902 να δημιουργηθεί η πρώτη ελληνική κοινότητα στο **Χαρτούμ**, όπου ιδρύθηκε το 1905 ελληνικό δημοτικό σχολείο, ενώ το 1908, ολοκληρώθηκε η ανέγερση του **ελληνορθόδοξου ιερού ναού του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου**. Ελληνικές κοινότητες εκτός από το **Χαρτούμ**, ιδρύθηκαν στις πόλεις Πορτ Σουδάν, Ουάντ Μεντάνι, Ελ Ομπέϊτ, Γκεντάρεφ, Ουάου, Τζούμπας κ.α.

Με πρωτοβουλία των κοινοτήτων δημιουργήθηκαν πολλοί σύλλογοι καθώς και η Ελληνική Λέσχη, το 1904, ο Σκοπευτικός Σύλλογος το 1907 και ο Ελληνικός Γυμναστικός Σύλλογος το 1908. Μεταξύ των διαφόρων συλλόγων και σωματείων που ιδρύθηκαν με πρωτοβουλία κυρίως των κοινοτήτων, ήταν η Λεσβιακή Αδελφότητα, ο **Φιλεκπαιδευτικός Καρπαθιακός Σύλλογος «Ομόνοια»**, η Ηπειρωτική Αδελφότητα και ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος, οι οποίοι όμως δεν κατόρθωσαν να διατηρηθούν για πολλά χρόνια.

Η ελληνική παροικία συνέχισε να αυξάνεται για να γίνει στη συνέχεια η μεγαλύτερη κοινότητα αλλοδαπών στο **Σουδάν**. Μάλιστα όταν το 1956 το Σουδάν έγινε ανεξάρτητο κράτος ζούσαν σε αυτή τη χώρα περίπου 7.000 Έλληνες, από τους οποίους οι 1.000 Κύπριοι.

Η ελληνική παρουσία ήταν ιδιαίτερη έντονη στην πρωτεύουσα **Χαρτούμ**, όπου όλα τα εστιατόρια, καφενεία, ξενοδοχεία, κινηματογράφοι και τα περισσότερα εμπορικά καταστήματα ήταν ελληνικά. Στην περίοδο του μεσοπολέμου η μία από τις τρεις εφημερίδες που κυκλοφορούσαν στο **Σουδάν** ήταν η ελληνική **«Σουδανικός Κήρυξ»** που ιδρύθηκε το 1910.

Το 1992, είχαν απομείνει στο **Σουδάν** περίπου 500 Έλληνες και σήμερα ο αριθμός τους δεν ξεπερνά τους 350-360, από τους οποίους οι 300 ζουν στην πρωτεύουσα **Χαρτούμ**. Οι περισσότεροι ομογενείς μας ασχολούνται με το εμπόριο ενώ μόνο ένας μικρός αριθμός εργάζονται ως υπάλληλοι. Σε ελληνικά χέρια, ανήκουν 8-10

εργοστάσια μεσαίου ή μικρού μεγέθους.

Ένα δημοσίευμα από τα παλιά

Όπως γράφει το Βήμα, το περιοδικό «ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ» με άρθρο του στις 10 Μαΐου 1958, παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκε η ελληνική παροικία του Σουδάν.

«ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ», 10 Μαΐου 1958, Ιστορικό Αρχείο «ΤΟ ΒΗΜΑ» | «ΤΑ ΝΕΑ»

Το πρώτο κύμα

«Δεν είναι φυσικά εύκολο να καθορισθή πότε ακριβώς οι Έλληνες εισέδυσαν για πρώτη φορά στο Σουδάν.

»Το πιθανώτερον όμως είναι ότι το μεταναστευτικό ρεύμα προς την περιοχή αυτή πήρε σοβαρό χαρακτήρα τον καιρό που αποφασίστηκε η κατάληψη του Σουδάν από τα αγγλοαιγυπτιακά στρατεύματα με επί κεφαλής τον λόρδο Κίτσενερ. (σ.σ. 1896 – 1898).

»Την εποχή, λοιπόν, εκείνη πολλοί Έλληνες παρηκολούθησαν τα στρατεύματα αυτά σαν τροφοδότες και άρχισαν να δημιουργούν τις πρώτες σοβαρές περιουσίες.

Η εδραίωση

»Από τότε το Ελληνικό στοιχείο εγκαθίσταται συστηματικά εις το Σουδάν και αναπτύσσεται με γοργότατο ρυθμό. Έμποροι, ιατροί, μηχανικοί και κάθε είδος τεχνίτες συνέρρευσαν προς την παραμυθένια αυτή χώρα σε βαθμό που το 1902 συνέπηξαν στο Χαρτούμ ιδιαίτερη Κοινότητα.

»Η σχετική αίτηση είχε υπογραφή από 134 μετανάστες και έγινε δεκτή από την τότε Βρετανική διοίκηση.

»Οι τολμηροί αυτοί πρωτοπόροι αν εξούσαν σήμερα, θα έμεναν ασφαλώς κατάπληκτοι και ταυτόχρονα θα αισθάνονταν υπερήφανοι από την ακμή και τη δύναμη, στην οποία έφθασε σήμερα η κοινότης αυτή.

Η ελληνική κοινότητα στο ανεξάρτητο Σουδάν

»Πραγματικά η σημερινή Ελληνική παροικία του Χαρτούμ απαρτίζεται από 4.500 ομογενείς , που κρατούν στα χέρια τους την οικονομική ζωή και το εμπόριο της Σουδανικής πρωτεύουσας.

»Η κοινότητα επέτυχε να δημιουργήσει μια ζηλευτή θέση για τα μέλη της. Έχτισε επιβλητική εκκλησία, ίδρυσε σχολεία από νηπιαγωγείο μέχρι Γυμνάσιο, όπου φοιτούν περί τα 800 ελληνόπουλα.

»Πλούσιο είναι το διδακτικό προσωπικό των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μισθοδοτείται δεν αποκλειστικά από την Κοινότητα. (...) Σ' όλα αυτά πρέπει να προσθέσωμε διάφορους καλλιτεχνικούς συλλόγους και αδελφότητες, για να δώσουμε μια αμυδρή μονάχα εικόνα για την προέχουσα θέση που κατέλαβε σήμερα η Ελληνική Κοινότητα της πρωτεύουσας του Σουδάν.

Ορμητήριο

»Το Χαρτούμ είναι η αφετηρία, το ορμητήριο που εχρησιμοποίησαν οι Έλληνες μετανάστες, για να διεισδύσουν σ' όλα τα σημεία της πλούσιας και αφάνταστα φιλόξενης αυτής χώρας. (...)

»Σ' όλο το Σουδάν ο Έλλην μετανάστης επεδόθη στο εμπόριο, ήσκησε διάφορα επαγγέλματα και συνεχίζοντας την εκπολιτιστική δράση, που χαρακτηρίζει όλους τους σταθμούς της ιστορίας του, μεταδίδει τον πολιτισμό και προς τους Σουδανούς, σαν ένα φόρο ευγνωμοσύνης προς την μεγάλη χώρα που τον φιλοξενεί τόσα χρόνια.

»Οι Έλληνες επιδόθηκαν στο εμπόριο της γόμματος και εκμεταλλεύθηκαν κάθε αξιόλογο προϊόν του τόπου. (...)

Έλληνες και ντόπιοι

»Είναι περιττό να τονίσουμε εδώ ότι οι σχέσεις των Ελλήνων του Σουδάν με τους ιθαγενείς είναι κάτι παραπάνω από αδελφικές.

»Χρόνια τώρα ζουν και συνεργάζονται χωρίς να σημειωθεί η παραμικρή παρεξήγηση ή προστριβή. Οι Σουδανοί από διετίας αποτίναξαν το Βρετανικό ζυγό και απόχτησαν την ελευθερία τους.

»Στην προσπάθειά τους αυτή βρήκαν πάντοτε στο πλευρό τους το ελληνικό στοιχείο. Αυτό τους εβοήθησε σ' όλες τις δύσκολες στιγμές της ιστορίας τους, πράγμα που ετόνωσε τους δεσμούς που συνδέουν τα δύο αυτά στοιχεία της χώρας.

Αποικιοκρατία

»Είναι γεγονός ότι το νέον καθεστώς προσπαθεί πολύ δικαιολογημένα να αποτοξινώσει τον κρατικό μηχανισμό από κάθε υπόλειμμα αποικιοκρατίας και να του προσθέσει ένα έντονο εθνικιστικό χρώμα.

»Αυτό, άλλωστε, κάμνουν όλα τα κράτη της Αφρικής, που σιγά - σιγά γίνονται ανεξάρτητα. Η προσπάθεια όμως αυτή δεν θίγει καθόλου του Ελληνικού στοιχείου, που με κανένα τρόπο δεν επεμβαίνει στη διακυβέρνηση της χώρας.

»Οι Έλληνες μετανάστες είναι αφοσιωμένοι στις επιχειρήσεις τους, είναι στοιχεία φιλόπονα και φιλήσυχα και σαν τέτοια προσφέρουν τεράστια υπηρεσία στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου, που είναι εντελώς απαραίτητη για να ορθοποδήσει και ταυτόχρονα να αποτινάξει κάθε ξένη κηδεμονία».

(Κεντρική φωτογραφία: Marwan Ali/AP Photo)